KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Informacja o sytuacji banków spółdzielczych i zrzeszających w 2018 r.

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

WARSZAWA, maj 2019 r.

Spis treści

1 Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski ... 3
1.1 Banki spółdzielcze ... 3
1.2 Systemy IPS ... 4
2 Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych ... 5
2.1 Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego ... 6
2.2 Udziałowcy i fundusz udziałowy ... 6
2.3 Zatrudnienie i placówki ... 7
3 Banki spółdzielcze ... 8
3.1 Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych ... 8
3.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego ... 9
3.2 Instrumenty dłużne ... 10
3.3 Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego ... 10
3.3.1 Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone ... 11
3.4 Depozyty banków spółdzielczych ... 12
3.5 Wyniki finansowe i efektywność ... 13
3.5.1 Efektywność ... 14
4 Sytuacja płynnościowa – normy LCR ... 15
5 Fundusze własne ... 15
6 Instytucjonalne Systemy Ochrony ... 16
7 Spis wykresów ... 20
8 Spis tablic ... 20
9 Spis załączników ... 21

1 Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

1.1 Banki spółdzielcze

Na koniec grudnia 2018 r. działało 549 banków spółdzielczych, z czego 349 było zrzeszonych z BPS SA w Warszawie, a 196 z SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działały Krakowski Bank Spółdzielczy, Bank Spółdzielczy w Brodnicy. Ponadto Wielkopolski Bank Spółdzielczy w Poznaniu oraz Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, które stały się samodzielne po zakończeniu 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Spośród 549 banków spółdzielczych 504 banki były uczestnikami **instytucjonalnych systemów ochrony** (308 ze zrzeszenia BPS, 196 ze zrzeszenia SGB). Poza IPS funkcjonowało 45 banków spółdzielczych.

Należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (j.t. Dz.U 2018 poz. 613) dotychczasowe umowy zrzeszenia przestały już obowiązywać w przypadku banków zrzeszonych ale pozostających poza IPS: w dniu 23 listopada 2018 r. umowa zrzeszenia SGB-Banku S.A. i w dniu 31 grudnia 2018 r. umowa zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Oznacza to koniec 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ww. ustawy. Po zakończeniu wymienionego okresu przejściowego banki, które posiadają fundusze własne o równowartości 5 mln euro oraz nie są uczestnikami IPS i nie uzyskały samodzielności przed upływem okresu przejściowego stają się samodzielne z mocy ustawy, w szczególności nie jest wymagana zgoda KNF na ich samodzielną działalność. Nie wyklucza to ich przystąpienia do IPS, pod warunkiem podpisania nowej umowy zrzeszenia z jednym z banków zrzeszających.

Na dzień pisania niniejszej informacji banków spółdzielczych jest 545 z tego:

- 512 uczestniczących w IPS (316 w IPS BPS oraz 196 w IPS SGB);
- 19 banków założycieli PBA SA nie będących uczestnikami IPS, których fundusze własne na koniec grudnia 2018 r. były mniejsze niż 5 mln euro;
- 12 banków o funduszach własnych – na koniec 2018 r. – przewyższających 5 mln euro, które stały się samodzielne po zakończeniu 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ww. ustawy, bez konieczności uzyskania zgody KNF. Spośród tych banków 9 posiada akcje PBA SA;
- 2 banki działające samodzielnie, które jeszcze przed końcem 2017 r. uzyskały zgodę KNF na samodzielną działalność.

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do grudnia 2017 r. o 0,8% (do 623,9 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 101,2 mln zł poniosło 9 banków.

Głównym czynnikiem wzrostu był wynik odsetkowy. Drugim czynnikiem wzrostu było zmniejszenie rezerw celowych, następnym z kolei zmniejszenie rezerw na przyszłe zobowiązania.

Na obniżenie wyniku najsilniej oddziaływał wzrost kosztów operacyjnych, większy niż wzrost wyniku działalności bankowej.

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w ciągu 2018 r. o 5,5% do 75,0 mld zł (w całym sektorze bankowym o 5,9%). Kredyty mieszkaniowe stanowią 62,2% kredytów dla osób prywatnych. Ich saldo wynosiło na koniec 2018 r. 11,3 mld zł (17,3% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 14,6 mln zł było denominowane w walutach obcych.

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego wyniósł 7,9% (w grudniu 2017 r. 7,7%). Na pogarszanie się jakości należności ma wpływ przede wszystkim jakość należności od sektora niefinansowego.

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego wyniósł w grudniu 2018 r. 9,0% (w grudniu 2017 r. 8,5%), co wynikało przede wszystkim z pogorszenia jakości należności od MSP i przedsiębiorców indywidualnych.

Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego zwiększył się z 41,6% do 43,6%.

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w ciągu 2018 r. o 6,9%, (w sektorze bankowym o 7,9%) do 123,2 mld zł.

W bankach spółdzielczych rośnie nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora. Jest ona lokowana głównie w bankach zrzeszających i w instrumenty dłużne, przede wszystkim SP i NBP, oraz, w mniejszym stopniu, w kredyty dla samorządów.

Fundusze własne banków spółdzielczych w ciągu 2018 r. wzrosły o 5,1% do 12,1 mld zł.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,7% (wobec 17,2% w grudniu 2017 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,8% wobec 16,3% w grudniu 2017 r.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w grudniu 2018 r. 180 banków wobec 172 w grudniu 2017 r.

1.2 Systemy IPS

Na koniec 2018 roku działały dwa Instytucjonalne Systemy Ochrony (w zrzeszeniu SGB i w zrzeszeniu BPS) utworzone na podstawie:

1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady numer 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012/UE oraz
2) Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw.

Na koniec 2018 r. w Systemie Ochrony SGB funkcjonowało 196 banków spółdzielczych oraz SGB-Bank S.A. a w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS 308 banków spółdzielczych oraz BPS S.A. Poza systemami IPS funkcjonowało 45 banków spółdzielczych.

Oba systemy IPS pod względem aktywów stanowią 89,8% sektora banków spółdzielczych. W obu systemach uczestniczy 91,8% wszystkich podmiotów sektora banków spółdzielczych, które odpowiadają za wypracowanie 98,1% wyniku finansowego netto całego sektora.

Na koniec grudnia 2018 r. **aktywa** uczestników obu Systemów Ochrony wyniosły łącznie 163,6 mld zł. **Wynik netto** uczestników na koniec 2018 r. osiągnął wartość 506 mln zł. Banki będące uczestnikami Systemów Ochrony prowadziły działalność poprzez 3 222 placówki, zaś zatrudnienie wynosiło 28 561 etatów.

Portfel kredytowy bez instrumentów dłużnych dla banków zrzeszonych w Systemach Ochrony, na koniec 2018 roku wyniósł 79 289 mln zł i wzrósł w ciągu roku o 10,5%. W ciągu 2018 r. nastąpiło pogorszenie jakości portfela kredytowego, udział kredytów zagrożonych wzrósł z 7,6% na koniec 2017 roku do 8,9% na koniec 2018 roku. Jednocześnie nieznacznie wzrosło pokrycie rezerwami i odpisami wartości portfela kredytów zagrożonych z 45,7% na koniec 2017 roku do 46% na koniec 2018 roku.

Fundusze własne banków należących do Systemów Ochrony na koniec grudnia 2018 r. były wyższe o 1 055,96 mln zł i wynosiły 12 267,37 mln zł. Łączny współczynnik kapitałowy wzrósł z 16,53% do 16,93%.

Według stanu na koniec 2018 r. oba IPS na rachunku **Funduszu Pomocowego** zgromadziły kwotę 820 mln zł, a dodatkowo w Bankach Zrzeszających dostępne są środki **Minimum Depozytowego** w kwocie 7 679 mln zł, które zabezpieczają ryzyko utraty płynności przez uczestników systemów ochrony.

2 Charakterystyka ogólna sektora banków spółdzielczych

Na koniec grudnia 2018 r. działało 549 banków spółdzielczych, z czego 349 było zrzeszonych z BPS SA w Warszawie, a 196 z SGB-Banku SA w Poznaniu. Poza zrzeszeniami działały Krakowski Bank Spółdzielczy, Bank Spółdzielczy w Brodnicy. Ponadto Wielkopolski Bank Spółdzielczy w Poznaniu oraz Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, które stały się samodzielne po zakończeniu 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Spośród 549 banków spółdzielczych 504 banki były uczestnikami instytucjonalnych systemów ochrony (308 ze zrzeszenia BPS, 196 ze zrzeszenia SGB). Poza IPS funkcjonowało 45 banków spółdzielczych.

Należy zauważyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (j.t. Dz.U 2018 poz. 613) dotychczasowe umowy zrzeszenia przestały już obowiązywać w przypadku banków zrzeszonych ale pozostających poza IPS: w dniu 23 listopada 2018 r. umowa zrzeszenia SGB-Banku S.A. i w dniu 31 grudnia 2018 r. umowa zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Oznacza to koniec 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ww. ustawy. Po zakończeniu wymienionego okresu przejściowego banki, które posiadają fundusze własne o równowartości 5 mln euro oraz nie są uczestnikami IPS i nie uzyskały samodzielności przed upływem okresu przejściowego stają się samodzielne z mocy ustawy, w szczególności nie jest wymagana zgoda KNF na ich samodzielną działalność. Nie wyklucza to ich przystąpienia do IPS, pod warunkiem podpisania nowej umowy zrzeszenia z jednym z banków zrzeszających.

Na dzień pisania niniejszej informacji banków spółdzielczych jest 545 z tego:

- 512 uczestniczących w IPS (316 w IPS BPS oraz 196 w IPS SGB);
- 19 banków założycieli PBA SA, nie będących uczestnikami IPS, których fundusze własne na koniec grudnia 2018 r. były mniejsze niż 5 mln euro;
- 12 banków o funduszach własnych – na koniec 2018 r. – przewyższających 5 mln euro, które stały się samodzielne po zakończeniu 36-miesięcznego okresu przejściowego, o którym mowa w art. 22b ust. 12 ww. ustawy, bez konieczności uzyskania zgody KNF. Spośród tych banków 9 posiada akcje PBA SA;
- 2 banki działające samodzielnie, które jeszcze przed końcem 2017 r. uzyskały zgodę KNF na samodzielną działalność.

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze

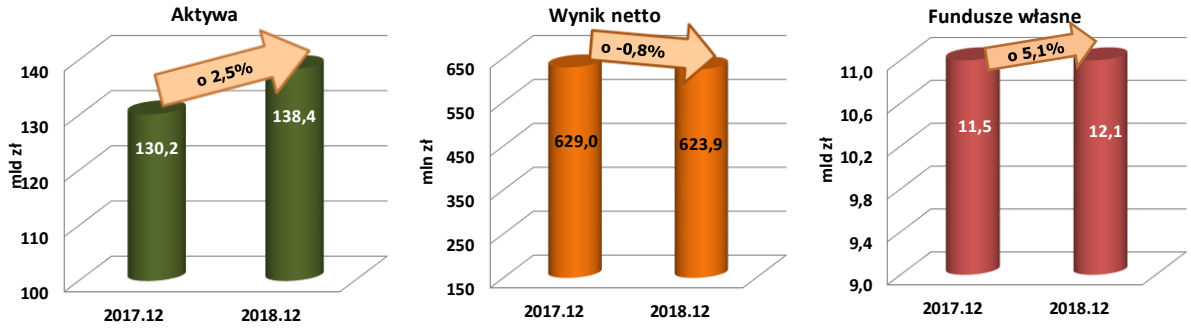

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych

	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	Współczynnik kapitałowy (%)	Współczynnik Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinans. (%)
2017.12	0,5	5,2	66,0	4 183,1	20,2	66,3	17,2	16,3	8,5	44,0	60,4
2018.12	0,5	5,2	69,8	4 462,7	20,1	69,0	17,7	16,8	9,0	43,2	57,4

Łączny współczynnik kapitałowy zwiększył się – od grudnia 2017 r. z 17,2% do 17,7% z powodu szybszego wzrostu funduszy własnych niż łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Przyrost funduszy własnych związany był przede wszystkim z podziałem wyniku za 2017 r. oraz z zaliczeniem (do końca grudnia 2018 r.) przez 432 banki całego funduszu udziałowego do funduszy CET1 opłaconego do 28 czerwca 2013 r. oraz – za zgodą KNF opłaconego po tym terminie. W okresie od grudnia 2016 r. do końca września 2018 r. banki te zarejestrowały w KRS zmiany w statutach umożliwiające odmowę wypłaty funduszu udziałowego, co jest warunkiem zaliczenia tego funduszu do funduszy CET1.

Warto wspomnieć, że przywrócenie funduszu udziałowego jako składnika kapitału CET1 umożliwia KNF żądanie dokapitalizowania banku spółdzielczego w zakresie funduszy najwyższej jakości.

2.1 Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego

Sektor spółdzielczy ma dość stabilny udział w rynku bankowym, wyjąwszy udział w kredytach dla sektora samorządowego, gdzie odnotowano silny wzrost. Przyrost udziału w wyniku finansowym w 2016 r. spowodowany był przede wszystkim otrzymaniem przez obydwa banki zrzeszające ekwiwalentu finansowego wynikającego z posiadanych udziałów w Visa Europe, który został wypłacony członkom tej organizacji w związku z przejęciem Visa Europe przez Visa Inc.

Warto zwrócić uwagę na znaczenie sektora spółdzielczego w obsłudze samorządów: wysoki udział w depozytach oraz rosnący udział w kredytach.

Trzeba również zwrócić uwagę na szybszy przyrost należności zagrożonych w sektorze spółdzielczym w porównaniu do sektora bankowego ogółem.

Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%)

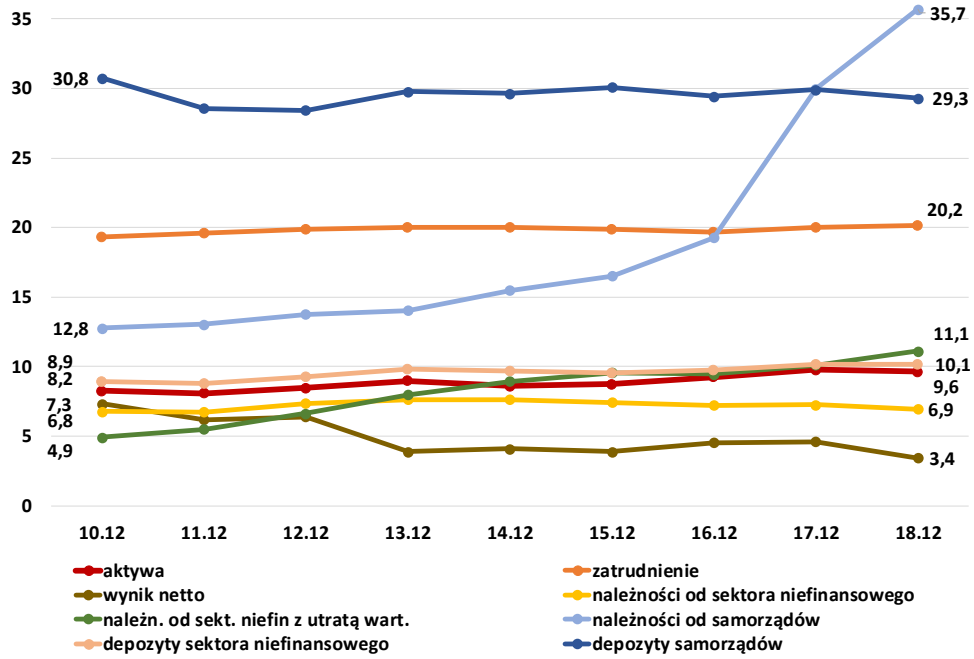

2.2 Udziałowcy i fundusz udziałowy

W grudniu 2018 r. liczba udziałowców banków spółdzielczych wyniosła 951 741 osób, w tym 948 659 to osoby fizyczne. Od momentu pierwszego badania ankietowego, tj. od marca 2012 r., obniżyła się o 116 461 osób, w tym o 115 513 osób fizycznych.

Zmiany funduszu udziałowego zaliczonego do funduszy własnych w ciągu 2018 r. spowodowane były głównie dwoma czynnikami działającymi w przeciwnych kierunkach. Pierwszym z nich było obniżenie limitu (z 50% w 2017 r. do 40% w 2018 r.) funduszu udziałowego podlegającego zasadzie praw nabytych, który może być

zaliczony do funduszy własnych (*in minus*), zaś czynnikiem działającym *in plus* były wspomniane już zmiany w statutach 432 banków umożliwiające (na podstawie art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających) zaliczenie całego funduszu udziałowego do funduszy CET1.

Fundusz udziałowy bilansowy banków spółdzielczych wyniósł na koniec grudnia 2018 r. 514 mln zł, natomiast zaliczony do funduszy CET1 433 mln zł, tj. 79,4% funduszu bilansowego. Gdyby fundusz bilansowy był zaliczany w całości do funduszy własnych, to średni łączny współczynnik kapitałowy wyniósłby w grudniu 2018 r. 17,8%, a nie 17,7%.

Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%)

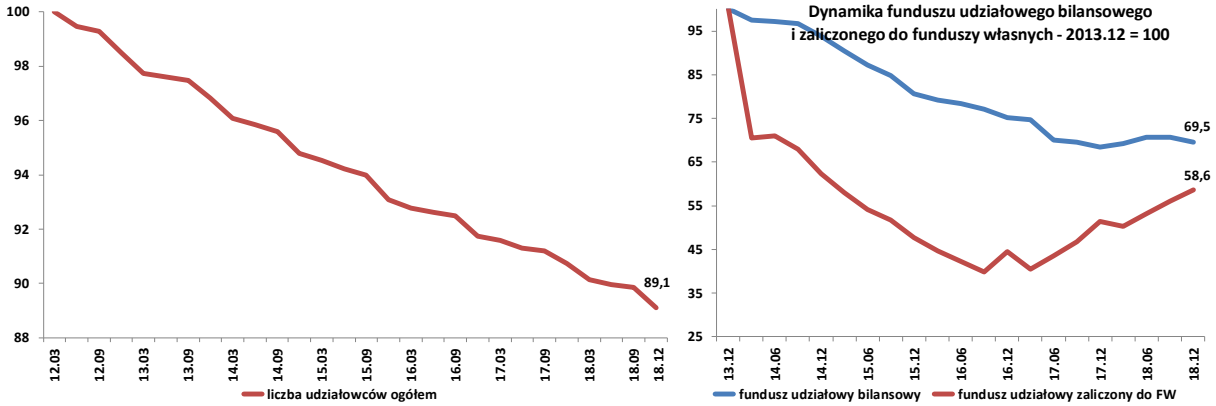

2.3 Zatrudnienie i placówki

Zatrudnienie w bankach spółdzielczych powoli się zmniejsza (począwszy od 2013 r.) aczkolwiek zmniejszenie w ciągu 2018 r. było niewielkie. Natomiast w bankach zrzeszających w 2018 r. nastąpił niewielki wzrost zatrudnienia – o 39 osób. Trzeba zwrócić uwagę (por. wykres 2.2), że udział zatrudnienia w sektorze bankowości spółdzielczej w sektorze bankowym ogółem jest dwukrotnie większy niż udział aktywów sektora spółdzielczego w aktywach sektora bankowego ogółem.

Przeciętne zatrudnienie wyniosło 56,5 etatu.

Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r.

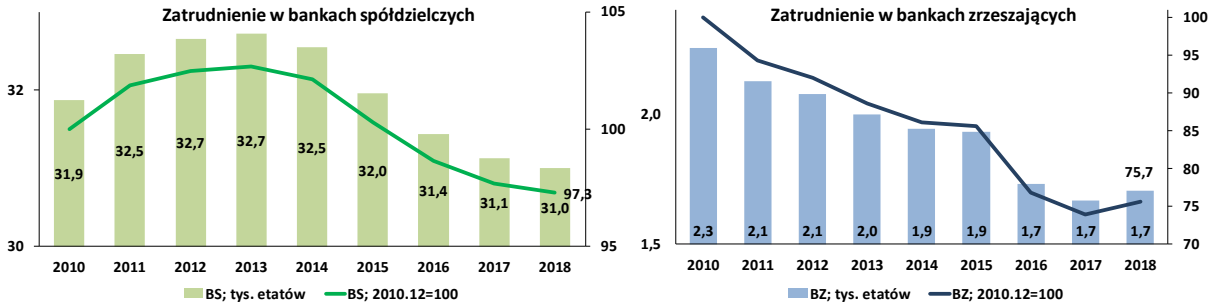

Liczba placówek (łącznie z centralami) obniżyła się o 90 w stosunku do grudnia 2017 r. i na koniec roku wyniosła 4 415. Przeciętne zatrudnienie w centralach wynosiło 27,5 etatu, zaś w pozostałych placówkach 4,1 etatu.

Placówki banków spółdzielczych (łącznie z centralami) stanowią 41,9% liczby placówek bankowych w Polsce. Tak wysoki udział tłumaczy częściowo wysoki wskaźnik C/I w bankach spółdzielczych.

3 Banki spółdzielcze

Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w ciągu 2018 r. o 6,3% (o 8,2 mld zł), do 138,4 mld zł (suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 6,5%).

Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były[1]:

- wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 8,4 mld zł (z czego 6,3 mld zł w IV kwartale 2018 r.);
- wzrost kapitałów o 0,6 mld zł;
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 0,1 mld zł.
- zmniejszenie zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych o 0,3 mld zł;
- zmniejszenie pozostałych zobowiązań o 0,4 mld zł.

Spośród zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:

- przyrost instrumentów dłużnych o 3,6 mld zł (z tego instrumenty NBP przyrosły o 4,0 mld zł, Skarbu Państwa o 0,5 mld zł, wolumen pozostałych instrumentów dłużnych zmniejszył się o 0,9 mld zł);
- zwiększenie należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych o 2,4 mld zł;
- wzrost należności od sektora niefinansowego o 1,2 mld zł;
- wzrost należności od sektora finansowego o 0,5 mld zł.
- zwiększenie pozostałych aktywów o 0,4 mld zł;

Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł)

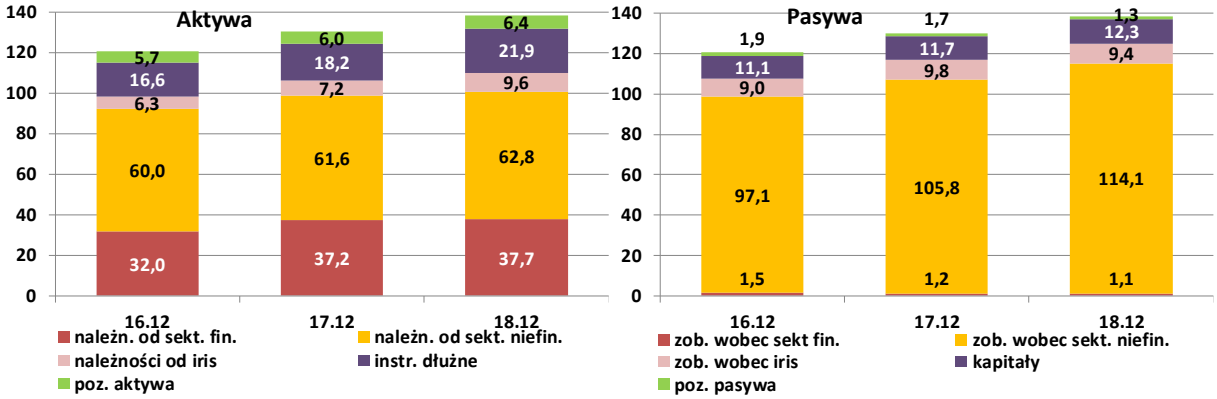

3.1 Kredyty i inne należności brutto banków spółdzielczych

Należności banków spółdzielczych od trzech sektorów (finansowego, niefinansowego oraz rządowego i samorządowego) wzrosły o 5,2% (w całym sektorze bankowym o 6,7%), ze 108,4 mld zł do 114,1 mld zł.

Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto

	Kredyty i inne należności (mld zł)		Struktura i dynamika należności brutto (%)			Należności zagrożone brutto (%)				
						udział należności zagrożonych		struktura należności zagrożonych		dynamika 17.12=100
	17.12	18.12	17.12	18.12	dynamika 17.12=100	17.12	18.12	17.12	18.12	
monetarne instytucje fin.	36,8	38,4	34,0	33,7	104,3	0,0	0,0	0,0	0,0	X
pozostałe instytucje fin.	0,4	0,6	0,4	0,5	137,2	15,5	7,1	1,2	0,7	62,8
sektor niefinansowy	63,9	65,5	59,0	57,4	102,4	8,5	9,0	98,4	98,9	108,2
sektor samorządowy	7,2	9,5	6,6	8,4	132,6	0,3	0,2	0,3	0,3	100,9
sektor rządowy i FUS	0,0	0,0	0,0	0,0	112,4	0,0	0,0	0,0	0,0	58,5
Razem	108,4	114,1	100,0	100,0	105,2	5,1	5,2	100,0	100,0	107,7

Zauważyć trzeba, że należności zagrożone w portfelu kredytów od sektora niefinansowego stanowiły 98,9% wszystkich należności zagrożonych całego portfela kredytowego. Jednocześnie dynamika należności

[1] Ewentualne różnice pomiędzy danymi, z zestawienia a danymi na wykresach spowodowane są zaokrągleniami.

zagrożonych wyprzedzała dynamikę należności ogółem (odpowiednio 107,7% i 105,2%), a w przypadku należności od sektora niefinansowego dynamiki te kształtowały się odpowiednio 108,2% i 102,4%.

3.1.1 Kredyty i inne należności brutto od sektorów niefinansowego i samorządowego

Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w ciągu 2018 r. o 5,5% do 75,0 mld zł (w całym sektorze bankowym o 5,9%).

W IV kw. 2018 r. nastąpił silny wzrost należności od samorządów, jednakże udział tych należności w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego banków spółdzielczych na koniec 2018 r. kształtował się na poziomie 12,67%. Wynika to ze wzrostu zainteresowania banków spółdzielczych obsługą jednostek samorządu terytorialnego m.in. z uwagi na niższą wagę ryzyka przypisywaną należnościom od tych podmiotów. Relatywnie wysoką dynamiką (w porównaniu do stanu na koniec 2016 r.) w dalszym ciągu charakteryzowały się należności od osób prywatnych. I jedno i drugie zjawisko świadczy o próbie przeorientowania polityki kredytowej przez banki spółdzielcze. Jest to zjawisko, zwłaszcza wzrost kredytów dla osób prywatnych, obserwowane od dłuższego czasu i świadczy o zwiększającym się zainteresowaniu banków spółdzielczych tymi rynkami. Banki te wciąż jednak zainteresowane są przede wszystkim finansowaniem działalności gospodarczej (kredyty na ten cel stanowią ponad 70% należności od sektora niefinansowego). Na taką strukturę kredytów wpływ niewątpliwie ma tradycja tych banków – zostały utworzone właśnie w celu finansowania działalności rolników i rzemieślników.

Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12 = 100

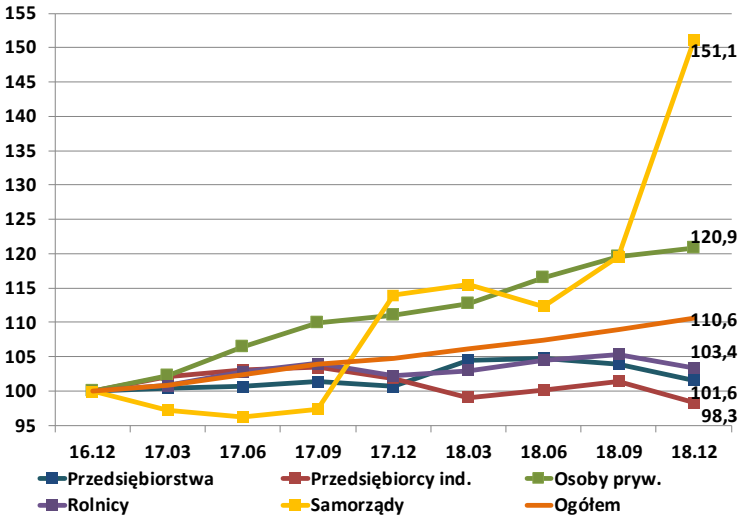

Należy dodać, że 62,2% kredytów dla osób prywatnych to kredyty mieszkaniowe. Ich saldo wynosiło na koniec 2018 r. 11,3 mld zł (17,3% kredytów dla sektora niefinansowego), z czego 14,6 mln zł było denominowane w walutach obcych.

Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

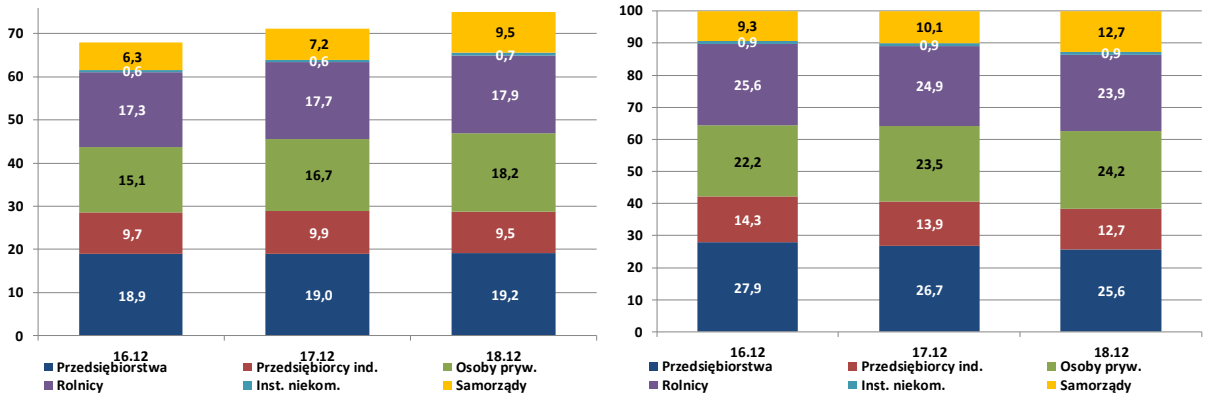

3.2 Instrumenty dłużne

Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności. Niemniej na ich poziom w relacji do aktywów wyraźny wpływ ma również popyt na kredyt w terenie działania zrzeszonych banków spółdzielczych. Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB. Częściowo wynika to z faktu, że nabywają one 6-miesięczne obligacje płynnościowe emitowane przez BPS SA. Obrazuje to wykres 3.5 poniżej. Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym.

Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2016.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%)

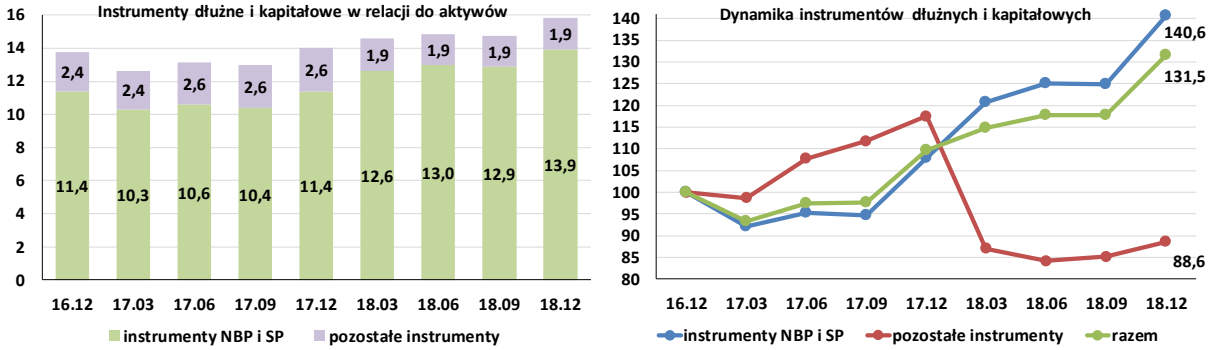

Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%)

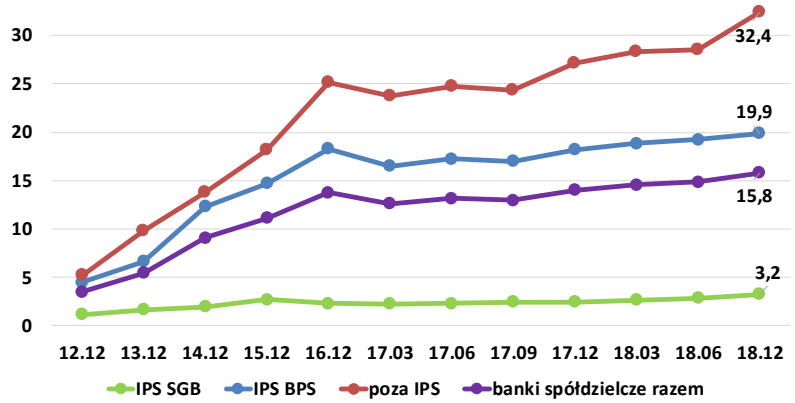

3.3 Jakość należności od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego

Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w ciągu 2018 r. nieznacznie pogorszyła się. Udział należności zagrożonych w należnościach ogółem wyniósł 7,9% (w grudniu 2017 r. 7,7%). Banki spółdzielcze już dziewiąty kwartał z rzędu mają ten wskaźnik wyższy niż komercyjne banki krajowe (6,7% w grudniu 2018 r.).

Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego wyniósł w grudniu 2018 r. 9,0% (w grudniu 2017 r. 8,5%), co wynikało przede wszystkim z pogorszenia jakości należności od MSP i przedsiębiorców indywidualnych.

Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%)

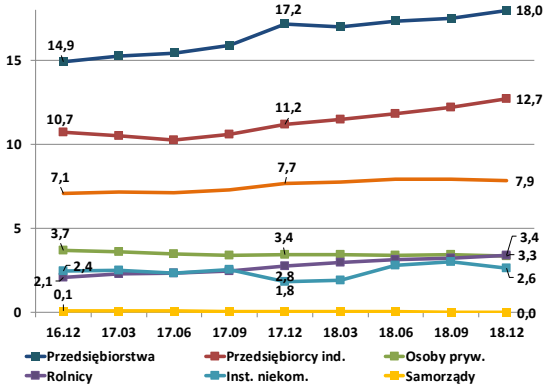

Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować jakość kredytów mieszkaniowych, w których udział należności zagrożonych wyniósł w grudniu 2018 r. 1,6%, podobnie jak w grudniu 2017 r. Należy jednak zauważyć, że jest to portfel o wysokiej dynamice wzrostu.

Jakość należności w bankach spółdzielczych o aktywach większych niż 500 mln zł jest gorsza niż przeciętnie w bankach spółdzielczych. Jest to związane ze strukturą tych należności – przede wszystkim chodzi o dużo większy udział należności od przedsiębiorstw i przedsiębiorców indywidualnych w dużych bankach (por. struktura przedstawiona na wykresie 3.3), czyli podmiotów, których kredytowanie jest bardziej ryzykowne.

Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa ≥ 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%).

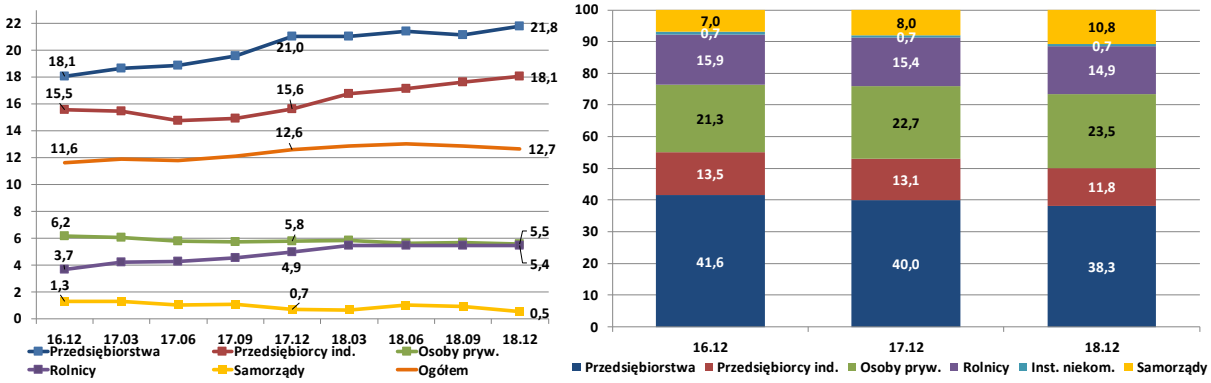

3.3.1 Rezerwy celowe oraz odpisy na należności zagrożone

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków spowodowało istotne zwiększenie poziomu wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego, począwszy od grudnia 2017 r. Wynikiem rozporządzenia było zwiększenie podstawy tworzenia rezerw celowych o odsetki zastrzeżone a w konsekwencji utworzenie odpisów aktualizujących na te odsetki, czego do tej pory banki stosujące zasady PSR nie musiały robić, tzn. tworzyły rezerwy celowe wyłącznie na kapitał, które znajdowały się w liczniku wskaźnika, zaś mianownik wskaźnika zawierał ekspozycje kredytowe obliczane zgodnie z rozporządzeniem CRR, tzn. kapitał plus odsetki zastrzeżone.

Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacja rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących do należności od sektora niefinansowego wg kategorii ryzyka (%)

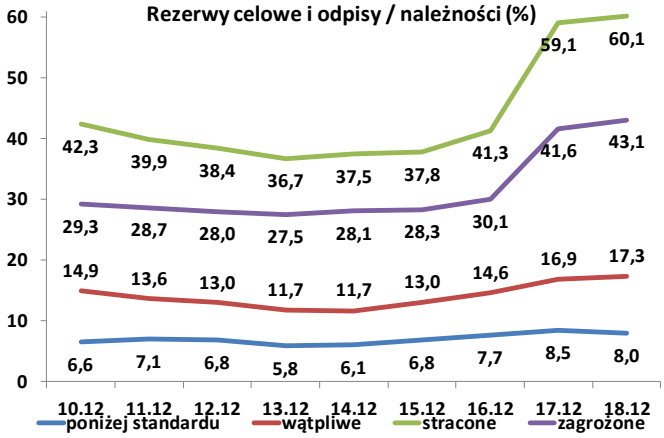

W stosunku do banków o najniższym poziomie wyrezerwowania należności, skierowane zostały wystąpienia nadzorcze z żądaniem przekazania informacji umożliwiającej weryfikację formalnej poprawności działań podjętych przez banki w tym zakresie. Tego typu działania podejmowane są również w trakcie aktualizacji kwartalnych ocen BION.

3.4 Depozyty banków spółdzielczych

Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w ciągu 2018 r. o 6,9%, (w sektorze bankowym o 7,9%) do 123,2 mld zł.

Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów

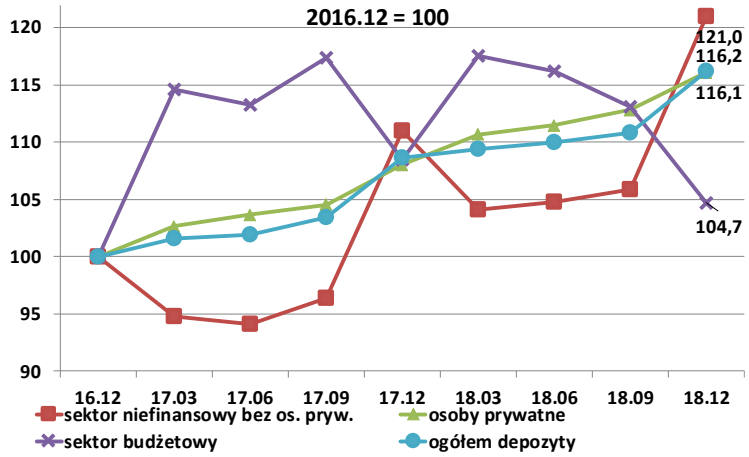

Największy wpływ na przyrost depozytów miały depozyty osób prywatnych – ich wzrost jest silnie skorelowany ze wzrostem depozytów ogółem. Było to związane ze wzrostem przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, spadkiem bezrobocia oraz z wypłatami z programu 500+.

Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – wartość depozytów

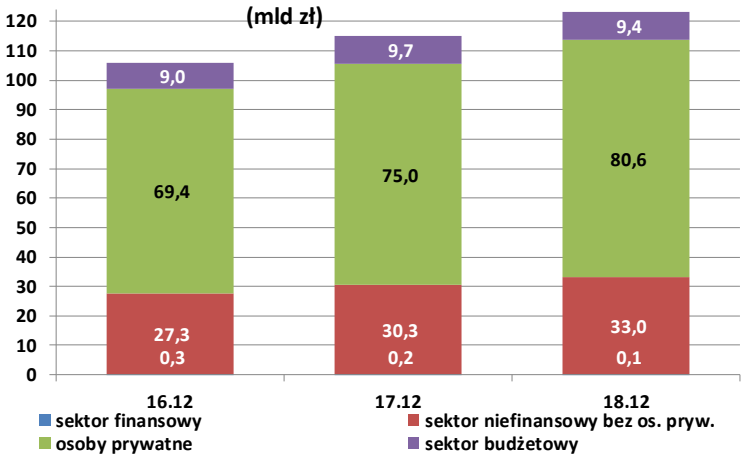

Depozyty osób prywatnych przewyższają należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla spółdzielczości bankowej na całym świecie.

Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%)

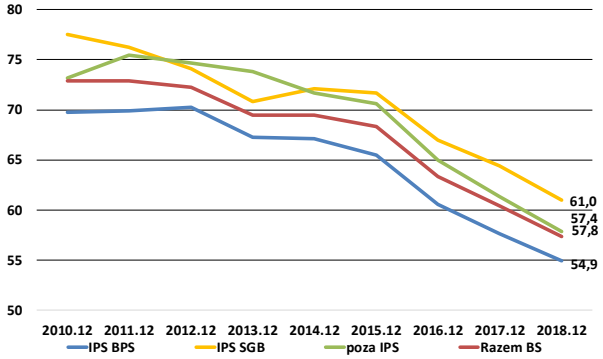

Nadwyżka depozytów nad kredytami jest lokowana w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych.

Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP

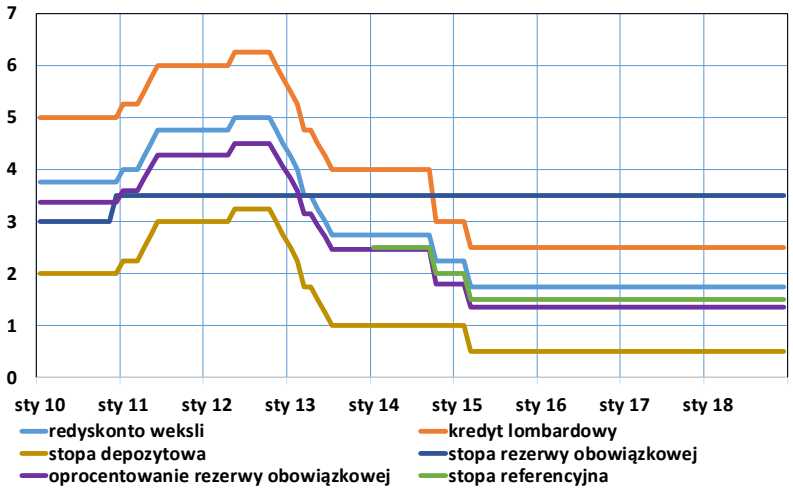

3.5 Wyniki finansowe i efektywność

Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zmniejszył się w stosunku do grudnia 2017 r. o 0,8% (do 623,9 mln zł). Stratę netto w łącznej kwocie 101,2 mln zł poniosło 9 banków.

Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników

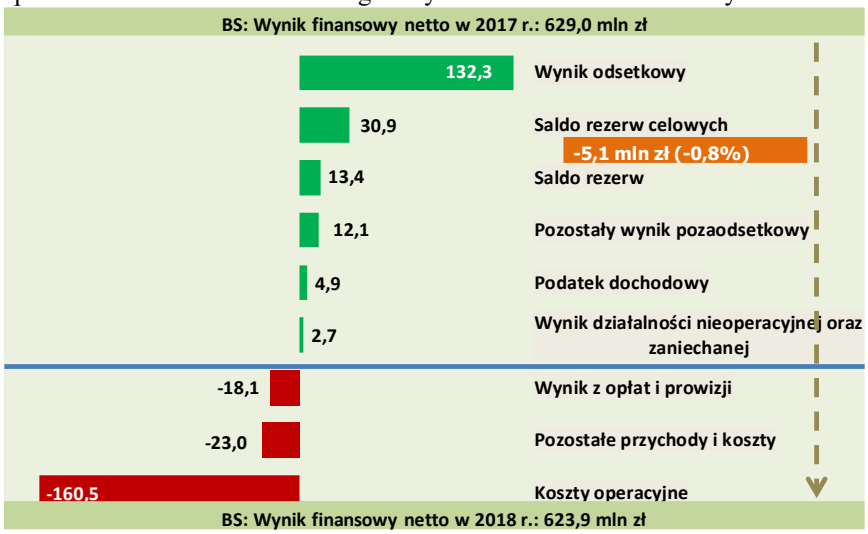

Głównym czynnikiem wzrostu był wynik odsetkowy. Drugim czynnikiem wzrostu było zmniejszenie rezerw celowych, następnym z kolei zmniejszenie rezerw na przyszłe zobowiązania.

Na obniżenie wyniku najsilniej oddziaływał wzrost kosztów operacyjnych większy niż wzrost wyniku działalności bankowej.

3.5.1 Efektywność

Wynik działalności w 2018 r. zwiększył się o 2,7%, w stosunku do 2017 r., przy wzroście kosztów operacyjnych o 5,0%. W konsekwencji zwiększył się wskaźnik C/I w stosunku do 2017 r.

Wykres 3.14 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych

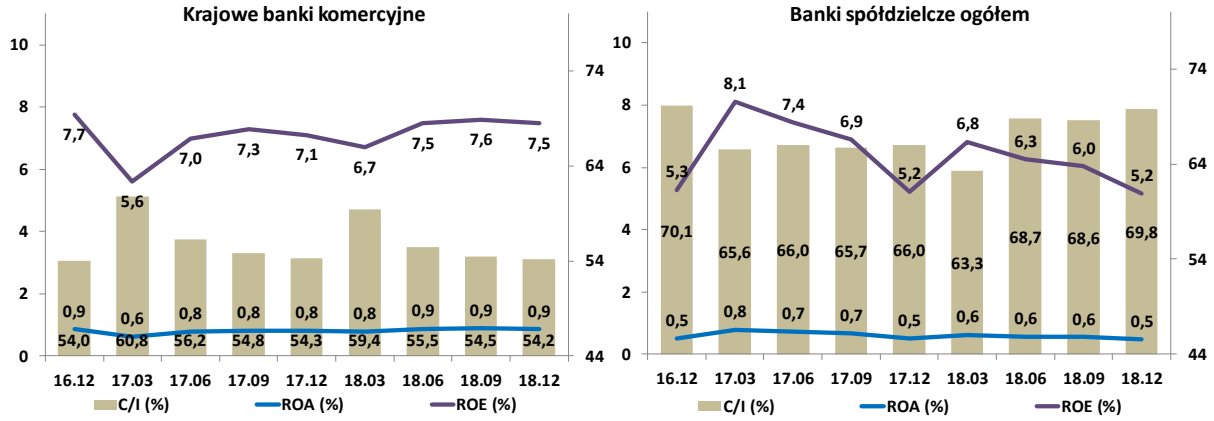

Wskaźniki ROA, ROE oraz C/I zachowywały się podobnie zarówno w bankach dużych (powyżej 500 mln zł aktywów), jak i mniejszych. W przypadku banków o aktywach mniejszych niż 500 mln zł zwraca uwagę wyraźnie wyższy wskaźnik C/I, co oznacza, że koszty działania tych banków w większym stopniu obciążają wyniki działania niż dzieje się to w większych bankach.

Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów

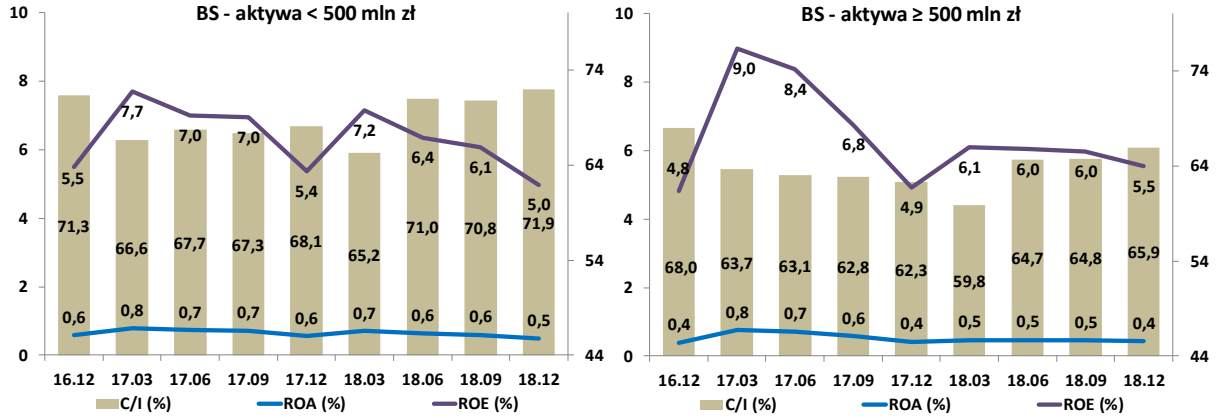

4 Sytuacja płynnościowa – normy LCR

Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.

Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.

Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. Banki te w dniu 31 grudnia 2018 r. spełniały normę LCR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.

Wszystkie banki spółdzielcze pozostające poza systemami ochrony spełniały indywidualne normy LCR.

5 Fundusze własne

Fundusze własne banków spółdzielczych w ciągu 2018 r. wzrosły o 5,1% do 12,1 mld zł.

Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wyniósł 17,7% (wobec 17,2% w grudniu 2017 r.), zaś współczynnik Tier1 wyniósł 16,8% wobec 16,3% w grudniu 2017 r.

Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w grudniu 2018 r. 180 banków wobec 172 w grudniu 2017 r.

Tabl. 5.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego

- 8% TCR wg CRR - 12,875% TCR ze wszystkimi buforami obowiązujący w 2018 r. - 13,5% % TCR ze wszystkimi buforami obowiązujący w 2019 r.	Łączny współczynnik kapitałowy - 2017.12	Łączny współczynnik kapitałowy - 2018.12
TCR <8%	1	5
8% ≤ TCR < 12,875%	17	10
12,875% ≤ TCR < 13,5%	22	7
TCR ≥ 13,5%	513	527
Razem	553	549

Fundusze własne banków zrzeszających na koniec grudnia 2018 r. były niższe o 5,8% niż w grudniu 2017 r. i wyniosły 1,7 mld zł. Kapitał Tier I stanowił 75,5% funduszy własnych (80,4% w grudniu 2017 r.).

Wykres 5.1 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 31.12.2018.

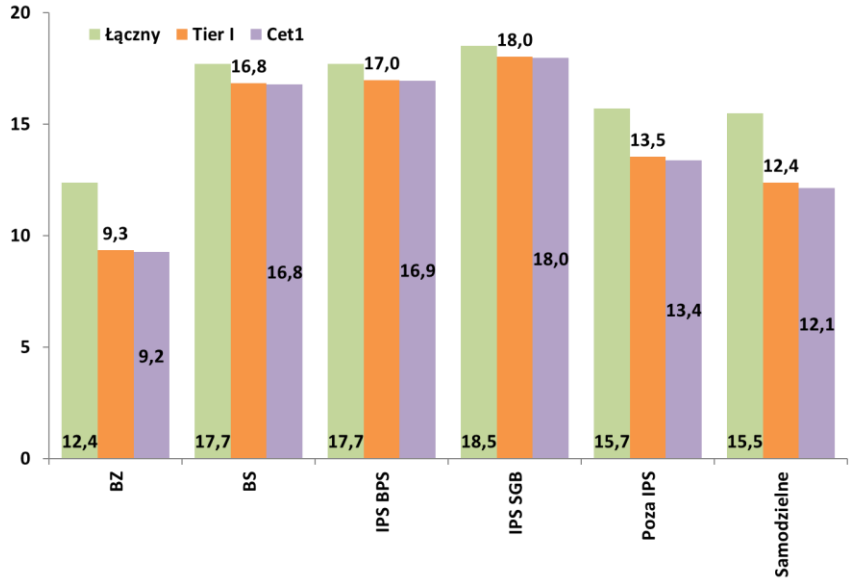

6 Instytucjonalne Systemy Ochrony[2]

Instytucjonalne systemy ochrony (dalej również IPS – Institutional Protection Scheme) utworzone zostały na podstawie

1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady numer 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012/UE oraz
2) Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw.

Pierwsza umowa o utworzeniu IPS podpisana została przez 191 banków spółdzielczych zrzeszenia SGB oraz SGB-Bank SA w dniu 23 listopada 2015 r. Druga umowa została podpisana przez 241 banków spółdzielczych zrzeszenia BPS oraz BPS SA 31 grudnia 2015 r.

Oboma systemami ochrony zarządzają utworzone w tym celu spółdzielnie ochrony, które zgodnie z ustawą nie są członkami systemu ochrony a jedynie organami zarządzającymi.

Na koniec 2018 r. w Systemie Ochrony SGB funkcjonowało 196 banków spółdzielczych oraz SGB-Bank S.A. a w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS 308 banków spółdzielczych oraz BPS S.A. Poza systemami IPS funkcjonowało 45 banków spółdzielczych.

[2] Informacje o instytucjonalnych systemach ochrony obejmują również banki zrzeszające, które są ich uczestnikami

Wykres 6.1 Udział systemów IPS w aktywach sektora banków spółdzielczych

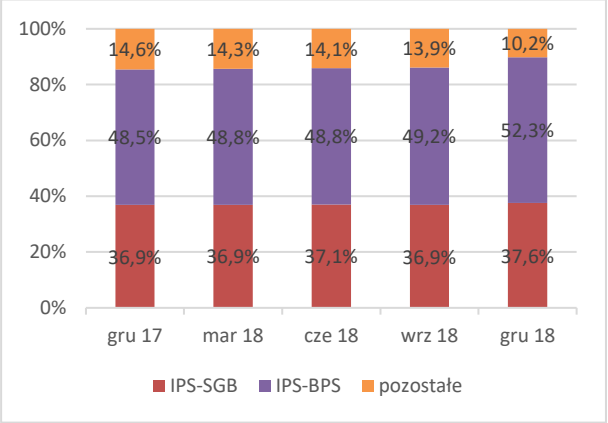

Wykres 6.2 Udział systemów IPS w wyniku netto podmiotów sektora banków spółdzielczych

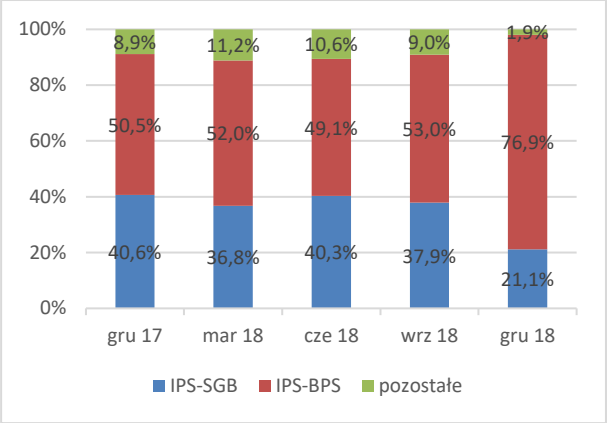

Wykres 6.3 Udział systemów IPS w liczbie podmiotów sektora banków spółdzielczych

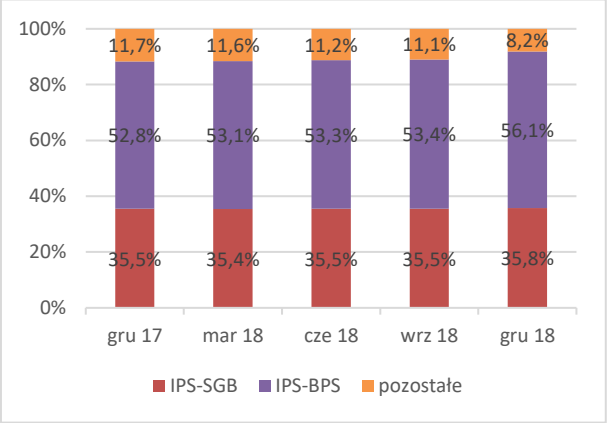

Wykres 6.4 Wartość wyniku netto (mln zł) systemów IPS sektora banków spółdzielczych

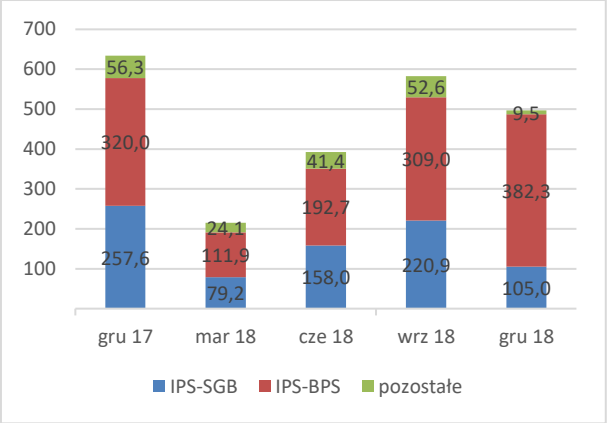

Tabl. 6.1 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2018 r.

Wielkość aktywów	IPS-SGB	IPS-BPS	pozostałe
do 100 mln	39	87	13
od 100 mln do 500 mln	143	187	24
powyżej 500 mln	15	35	8
Łącznie	197	309	45

Najważniejszą cechą systemów ochrony jest wspólna odpowiedzialność uczestników, tzn.:

1) każdy uczestnik systemu ochrony odpowiada za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników IPS – do wysokości funduszy pomocowych;
2) zakres odpowiedzialności określa umowa systemu ochrony;
3) kompetencje organów zarządzających IPS służą zapewnieniu bezpieczeństwa uczestników ponoszących wspólne ryzyko;
4) wyniki kompleksowego przeglądu sytuacji i ryzyka każdego i wszystkich łącznie uczestników są udostępniane poszczególnym członkom.

Należy podkreślić, że zakres odpowiedzialności uczestników systemu ograniczony jest do postanowień umowy o utworzeniu systemu ochrony. Oznacza to, że obydwa systemy nie tworzą grup w pełni skonsolidowanych.

Oba systemy IPS pod względem aktywów stanowią 89,8% sektora banków spółdzielczych. W obu zrzeszeniach uczestniczy 91,8% wszystkich podmiotów sektora banków spółdzielczych, które odpowiadają za wypracowanie 98,1% wyniku finansowego netto całego sektora.

Na koniec grudnia 2018 r. aktywa uczestników obu Systemów Ochrony wyniosły łącznie 163,6 mld zł. Wynik netto uczestników na koniec 2018 r. osiągnął wartość 506 mln zł. Banki będące uczestnikami Systemów Ochrony prowadziły działalność poprzez 3 222 placówki oraz zatrudniały 28 561 osoby.

Wykres 6.5 Liczba oddziałów systemów IPS oraz pozostałych banków sektora banków spółdzielczych

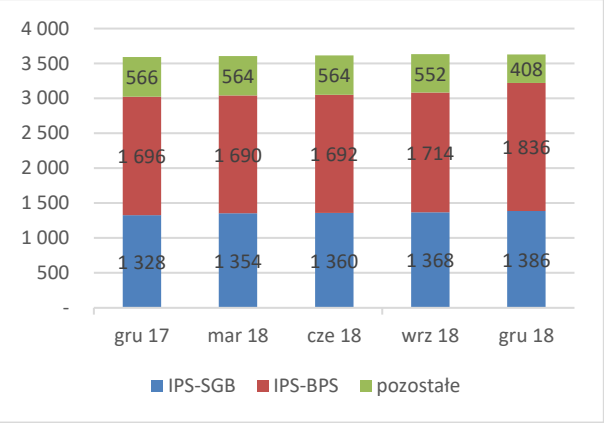

Wykres 6.6 Liczba etatów systemów IPS oraz pozostałych banków sektora banków spółdzielczych

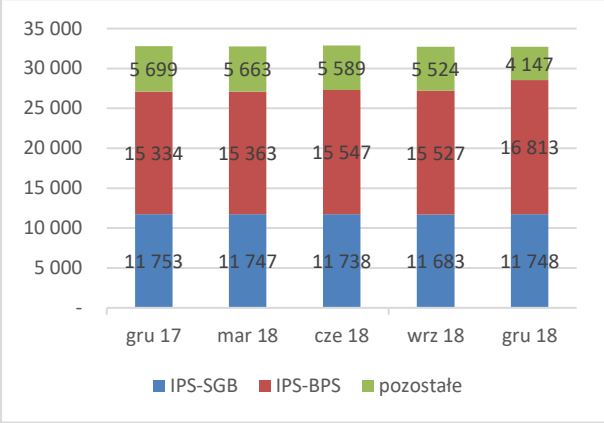

Głównym celem systemów ochrony jest gwarantowanie płynności i wypłacalności jego uczestników, a także zapewnienie możliwości zrealizowania głównego celu poprzez skuteczny monitoring, prewencję oraz badania audytowe periodycznie prowadzone w stosunku do wszystkich uczestników. Systemy ochrony, zgodnie z zapisami ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz umów sytemu ochrony analizuje występujące w bankach ryzyko, prezentuje zagregowany bilans, rachunek zysków i strat, skonsolidowany poziom wskaźnika pokrycia płynności krótkoterminowej oraz wskaźników adekwatności kapitałowej. Poza głównym celem, systemy ochrony wykonują funkcje pomocowe w obszarze procedur wzorcowych oraz doradztwa.

Według stanu na koniec 2018 r. oba IPS na rachunku Funduszu Pomocowego zgromadziły kwotę 820 mln zł, a dodatkowo w Bankach Zrzeszających dostępne są środki Minimum Depozytowego w kwocie 7 679 mln zł, które zabezpieczają ryzyko utraty płynności przez Uczestników Systemów Ochrony.

Wykres 6.7 Wartość i struktura funduszu pomocowego IPS – SGB w mln zł.

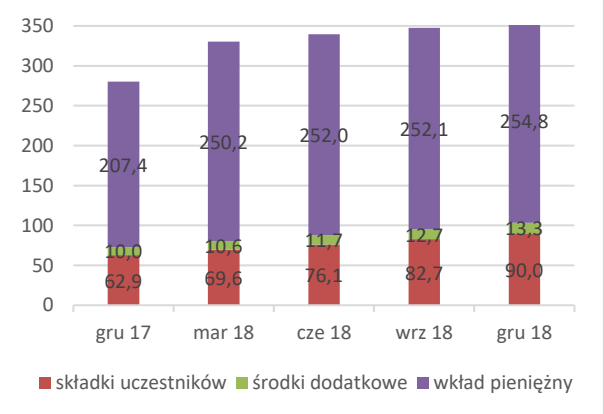

Wykres 6.8 Wartość i struktura funduszu pomocowego IPS – BPS w mln zł

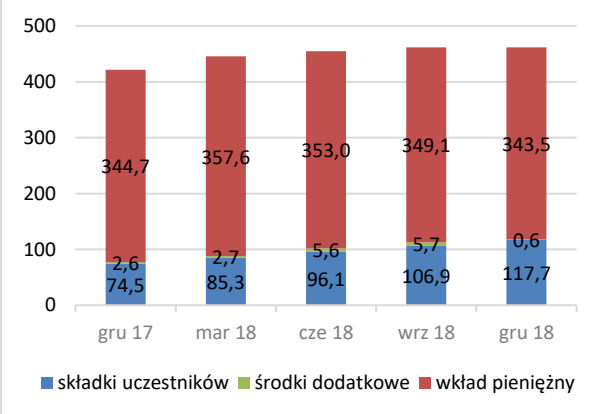

Wykres 6.9 Wartość minimum depozytowego dla IPS-SGB w mln zł

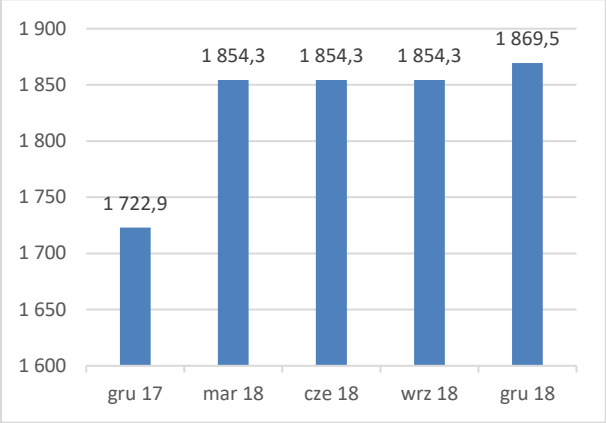

Wykres 6.10 Wartość minimum depozytowego dla IPS-BPS w mln zł

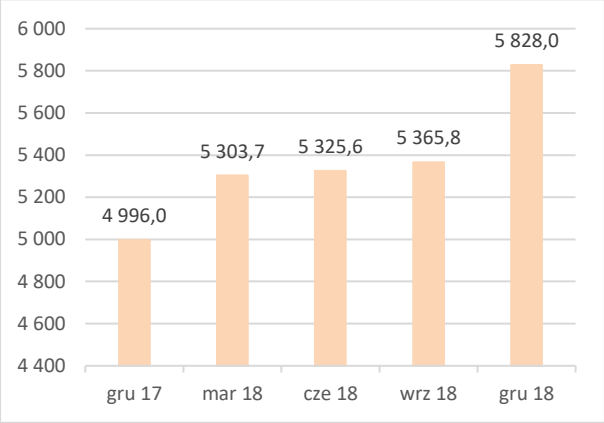

7 Spis wykresów

Wykres 2.1 Zmiany podstawowych wielkości charakteryzujących banki spółdzielcze 5
Wykres 2.2 Udziały sektora spółdzielczego (banki spółdzielcze i zrzeszające) w podstawowych wielkościach sektora bankowego (%) 6
Wykres 2.3 Dynamika liczby udziałowców – osób fizycznych – banków spółdzielczych oraz funduszu udziałowego bilansowego i zaliczonego do FW (%) 7
Wykres 2.4 Zatrudnienie w bankach spółdzielczych i zrzeszających w okresie od 2010 r. 7
Wykres 3.1 Aktywa i pasywa banków spółdzielczych (mld zł) 8
Wykres 3.2 Banki spółdzielcze – dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego, 2016.12 = 100 9
Wykres 3.3 Banki spółdzielcze – saldo (mld zł) i struktura należności od sektora niefinansowego i samorządowego (%) 9
Wykres 3.4 Banki spółdzielcze – dynamika (2016.12 = 100) oraz udział w aktywach instrumentów dłużnych i kapitałowych (%) 10
Wykres 3.5 Banki spółdzielcze – instrumenty dłużne i kapitałowe w relacji do aktywów (%) 10
Wykres 3.6 Banki spółdzielcze – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego (%) 11
Wykres 3.7 Banki spółdzielcze – aktywa ≥ 500 mln zł – udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i samorządowego oraz struktura należności wg podmiotów (%). 11
Wykres 3.8 Banki spółdzielcze – relacja rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących do należności od sektora niefinansowego wg kategorii ryzyka (%) 12
Wykres 3.9 Banki spółdzielcze – dynamika depozytów 12
Wykres 3.10 Banki spółdzielcze – wartość depozytów 13
Wykres 3.11 Relacja kredytów sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (%) 13
Wykres 3.12 Stopy procentowe NBP 13
Wykres 3.13 Banki spółdzielcze – rozliczenie zmian głównych składników rachunku wyników 14
Wykres 3.14 ROA, ROE oraz C/I krajowych banków komercyjnych i banków spółdzielczych 14
Wykres 3.15 ROA, ROE oraz C/I banków spółdzielczych wg grup aktywów 15
Wykres 6.1 Współczynniki wypłacalności (%) banków spółdzielczych i zrzeszających – 31.12.2018. 16
Wykres 7.1 Udział systemów IPS w aktywach sektora banków spółdzielczych 17
Wykres 7.2 Udział systemów IPS w wyniku netto podmiotów sektora banków spółdzielczych 17
Wykres 7.3 Udział systemów IPS w liczbie podmiotów sektora banków spółdzielczych 17
Wykres 7.4 Wartość wyniku netto (mln zł) systemów IPS sektora banków spółdzielczych 17
Wykres 7.5 Liczba oddziałów systemów IPS oraz pozostałych banków sektora banków spółdzielczych 18
Wykres 7.6 Liczba etatów systemów IPS oraz pozostałych banków sektora banków spółdzielczych 18
Wykres 7.7 Wartość i struktura funduszu pomocowego IPS – SGB w mln zł. 18
Wykres 7.8 Wartość i struktura funduszu pomocowego IPS – BPS w mln zł 18
Wykres 7.9 Wartość minimum depozytowego dla IPS-SGB w mln zł 19
Wykres 7.10 Wartość minimum depozytowego dla IPS-BPS w mln zł 19

8 Spis tablic

Tabl. 2.1 Wybrane wskaźniki banków spółdzielczych 5
Tabl. 3.1 Banki spółdzielcze – struktura i dynamika kredytów i innych należności brutto ogółem oraz udział należności zagrożonych brutto 8
Tabl. 6.1 Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego .. 15
Tabl. 7.1 Liczba banków wg przynależności do IPS na koniec 2018 r. 17

9 Spis załączników

Załącznik nr 1. Udziałowcy
Załącznik nr 2. Bilans
Załącznik nr 3. Rachunek wyników
Załącznik nr 4. Należności sektorów niefinansowego i samorządowego w układzie podmiotowym
Załącznik nr 5. Depozyty

Opracowano w Wydziale Analiz i Metodyk Departamentu Bankowości Spółdzielczej

ZAŁĄCZNIKI

Wyszczególnienie[1)]	Liczba udziałowców			Fundusz udziałowy opłacony (tys. zł)			Fundusz udziałowy opłacony przypadający na 1 udziałowca (tys. zł)		
	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne	ogółem	osoby fizyczne	osoby prawne
marzec 2012									
razem	1 068 202	1 064 172	4 030	710 396	637 561	72 835	0,67	0,60	18,07
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	549	378	171	112 840	67 050	45 790	205,54	177,38	267,78
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,24	15,88	10,52	62,87	x	x	x
grudzień 2012									
razem	1 051 897	1 048 261	3 636	730 718	646 670	84 048	0,69	0,62	23,12
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	526	367	159	115 077	65 146	49 931	218,78	177,51	314,03
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,04	4,37	15,75	10,07	59,41	x	x	x
grudzień 2013									
razem	1 034 448	1 030 891	3 557	736 632	640 870	95 761	0,71	0,62	26,92
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	503	342	161	104 102	56 432	47 670	206,96	165,01	296,09
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	4,53	14,13	8,81	49,78	x	x	x
grudzień 2014									
razem	1 012 568	1 008 993	3 575	692 492,6	611 837,3	80 655,3	0,68	0,61	22,56
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	485	347	138	94 132,0	57 329,2	36 802,8	194,09	165,21	266,69
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,86	13,59	9,37	45,63	x	x	x
grudzień 2015									
razem	994 263	990 933	3 330	595 970,9	547 209,0	48 761,9	0,60	0,55	14,64
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	458	329	129	69 996,1	48 789,0	21 207,2	152,83	148,29	164,40
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,05	0,03	3,87	11,74	8,92	43,49	x	x	x
grudzień 2016									
razem	979 842	976 638	3 204	552 675,7	509 995,1	42 680,7	0,56	0,52	13,32
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	403	314	89	61 454,6	44 943,9	16 510,7	152,49	143,13	185,51
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,78	11,12	8,81	38,68	x	x	x
grudzień 2017									
razem	969 171	966 020	3 151	503 218,4	462 901,3	40 317,1	0,52	0,48	12,80
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	370	286	84	51 730,7	35 622,4	16 108,4	139,81	124,55	191,77
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,67	10,28	7,70	39,95	x	x	x
grudzień 2018									
razem	951 741	948 659	3 082	498 370,5	459 426,6	38 943,9	0,52	0,48	12,64
w tym członkowie posiadający 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego	359	280	79	49 378,8	34 299,6	15 079,3	137,55	122,50	190,88
udział członków posiadających 5% lub więcej funduszu udziałowego opłaconego (%)	0,04	0,03	2,56	9,91	7,47	38,72	x	x	x

[1)]dane z ankiet

Banki zrzeszające									
					mln zł				
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03	2018.06	2018.09	2018.12
Aktywa									
Kasa i operacje z NBP	2 757,7	2 932,1	2 786,6	3 909,1	2 827,5	2 966,3	3 242,9	3 772,2	2 575,8
Należności od sektora finansowego	1 914,8	1 886,6	2 077,9	1 885,3	2 115,3	1 858,1	1 685,1	1 732,4	1 727,8
Należności od sektora niefinansowego	10 610,5	10 615,6	10 646,0	10 832,0	10 595,5	10 333,7	10 300,1	10 205,3	9 847,4
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	1 636,5	1 584,7	1 531,2	1 532,2	1 976,7	1 923,4	1 885,4	1 977,4	2 631,9
Instrumenty dłużne i kapitałowe	19 397,4	22 086,3	21 713,9	21 593,0	24 515,4	23 757,7	23 174,0	23 024,2	25 853,1
w tym:	3 083,7	3 074,6	3 026,1	3 360,1	3 292,3	2 443,5	2 326,3	2 387,7	2 337,5
Skarbu Państwa	12 339,3	15 035,0	15 558,1	15 621,6	15 490,7	15 380,7	14 914,2	12 159,3	13 661,9
NBP	3 974,4	3 976,7	3 129,7	2 611,3	5 732,3	5 933,6	5 933,5	8 477,2	9 853,6
Rzeczowe aktywa trwałe	179,1	168,3	163,1	158,4	162,3	159,0	154,6	149,5	152,0
Wartości niematerialne i prawne	84,3	79,8	76,1	73,6	82,1	76,2	74,5	76,7	83,6
Inne	880,9	916,5	869,3	841,7	885,1	899,8	892,5	848,3	907,2
Razem	37 461,1	40 269,8	39 864,0	40 825,3	43 159,8	41 974,2	41 409,2	41 785,8	43 778,9
Pasywa									
Operacje z bankiem centralnym	0,0	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,1	0,0
Zobowiązania wobec sektora finansowego	32 397,8	35 308,1	34 842,3	35 883,4	38 223,7	36 936,3	36 225,4	36 709,2	38 581,9
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	3 029,3	2 901,5	2 892,8	2 841,4	2 869,4	2 971,9	3 110,0	2 950,3	3 165,5
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych	232,9	205,9	197,7	151,3	169,4	217,8	216,9	236,3	204,4
Kapitały	1 388,5	1 621,2	1 634,8	1 688,6	1 609,5	1 599,4	1 588,4	1 616,0	1 446,3
w tym									
kapitał akcyjny / udziałowy	647,6	682,9	682,9	721,1	734,4	735,3	735,3	737,8	737,8
wynik roku bieżącego	50,9	13,8	10,3	4,1	4,8	12,3	18,0	37,9	-124,8
Inne pasywa	412,4	232,5	296,3	260,4	287,7	248,9	268,4	274,1	380,7
Razem	37 461,1	40 269,8	39 864,0	40 825,3	43 159,8	41 974,2	41 409,2	41 785,8	43 778,9

Banki spółdzielcze									
					mln zł				
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03	2018.06	2018.09	2018.12
Aktywa									
Kasa i operacje z NBP	2 261,7	2 285,1	2 316,5	2 323,3	2 386,1	2 453,6	2 458,9	2 500,1	2 802,0
Należności od sektora finansowego	32 013,7	34 530,0	33 230,0	34 011,2	37 213,0	36 454,3	35 930,6	36 069,4	37 739,9
Należności od sektora niefinansowego	60 044,1	60 736,8	61 863,0	62 696,4	61 550,2	62 253,0	63 191,2	63 690,1	62 770,7
Należności od instytucji rządowych i samorządowych	6 328,3	6 156,4	6 097,7	6 164,1	7 210,0	7 075,4	7 112,3	7 568,3	9 560,6
Instrumenty dłużne i kapitałowe	16 634,6	15 511,5	16 219,6	16 244,4	18 231,6	19 107,5	19 601,1	19 604,4	21 872,4
w tym:									
Skarbu Państwa	4 033,4	4 260,2	4 375,5	4 381,7	4 448,4	4 455,9	4 590,1	4 843,3	4 964,9
NBP	9 674,2	8 361,8	8 689,4	8 591,5	10 343,6	12 103,7	12 546,0	12 269,2	14 313,5
Rzeczowe aktywa trwałe	2 369,0	2 368,2	2 361,2	2 341,1	2 358,7	2 307,1	2 289,6	2 292,2	2 296,3
Wartości niematerialne i prawne	38,4	37,3	36,1	35,2	38,4	38,5	39,1	42,1	46,5
Inne	1 012,1	1 126,4	1 212,8	1 188,2	1 210,1	1 301,1	1 313,9	1 347,1	1 263,9
Razem	120 701,8	122 751,8	123 336,8	125 004,1	130 198,3	130 990,6	131 936,8	133 113,8	138 352,3
Pasywa									
Operacje z bankiem centralnym	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 512,9	1 413,9	1 382,3	1 273,4	1 223,2	1 119,5	1 152,1	1 131,7	1 116,8
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	97 127,3	97 573,1	98 114,2	99 314,1	105 780,8	105 811,3	106 519,5	107 800,0	114 143,1
Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych	9 017,9	10 321,9	10 204,7	10 563,7	9 760,6	10 586,1	10 463,8	10 211,0	9 441,6
Kapitały	11 110,7	11 954,7	12 130,9	12 297,1	11 749,3	11 968,9	12 089,4	12 256,5	12 339,4
w tym									
kapitał akcyjny / udziałowy	556,3	551,7	517,2	514,6	505,7	511,8	522,3	522,1	514,0
wynik roku bieżącego	580,4	237,1	441,6	619,6	629,0	202,8	374,1	544,7	621,4
Inne pasywa	1 932,9	1 487,8	1 504,6	1 555,8	1 684,3	1 504,7	1 711,9	1 714,6	1 311,4
Razem	120 701,8	122 751,8	123 336,8	125 004,1	130 198,3	130 990,6	131 936,8	133 113,8	138 352,3

Załącznik nr 3. Rachunek wyników

	Banki zrzeszające									Banki spółdzielcze								
	mln zł																	
	16.12	17.03	17.06	17.09	17.12	18.03	18.06	18.09	18.12	16.12	17.03	17.06	17.09	17.12	18.03	18.06	18.09	18.12
Przychody odsetkowe	867,1	247,6	485,6	740,6	1 037,8	273,3	536,7	807,0	1 073,8	4 270,3	1 100,7	2 232,2	3 378,6	4 611,7	1 153,6	2 329,4	3 526,9	4 738,4
Koszty odsetkowe	465,6	136,0	275,0	415,6	563,1	143,9	284,9	424,5	571,5	1 014,4	253,8	507,8	762,4	1 025,6	252,9	507,2	762,6	1 019,9
Wynik odsetkowy	401,4	111,6	210,6	325,1	474,8	129,4	251,8	382,5	502,3	3 255,8	846,9	1 724,5	2 616,2	3 586,2	900,7	1 822,1	2 764,3	3 718,5
w tym:																		
od banków	-337,6	-103,9	-211,3	-319,7	-434,5	-115,4	-231,1	-346,5	-469,7	422,8	128,1	259,8	393,1	531,8	127,4	252,6	374,5	508,7
od osób prywatnych	38,4	10,8	21,5	33,0	48,2	12,8	26,5	41,5	55,9	110,2	32,0	73,4	122,6	176,1	46,7	100,3	162,0	213,9
Wynik pozaodsetkowy	303,1	34,0	71,8	104,9	170,9	39,8	80,6	230,3	246,6	1 112,1	263,7	535,7	809,1	1 089,6	299,5	529,8	796,6	1 083,6
wynik z prowizji	100,0	23,3	47,4	70,6	95,9	24,7	50,1	77,0	103,3	1 026,0	256,4	514,1	772,7	1 035,1	253,1	506,5	760,3	1 017,0
pozostały wynik pozaodsetkowy	203,1	10,6	24,5	34,3	75,0	15,1	30,5	153,3	143,3	86,1	7,3	21,6	36,4	54,5	46,4	23,3	36,3	66,6
Wynik działalności bankowej	704,5	145,5	282,4	430,0	645,7	169,2	332,4	612,8	748,8	4 367,9	1 110,6	2 260,2	3 425,3	4 675,7	1 200,3	2 352,0	3 560,9	4 802,1
Pozostałe przychody i koszty	20,4	7,6	10,3	15,4	9,6	1,0	-1,6	0,5	0,0	131,9	20,9	62,2	94,7	158,6	33,4	74,4	101,6	135,6
Koszty operacyjne	404,6	93,1	189,9	294,5	432,8	100,8	196,1	309,6	421,5	3 154,5	742,0	1 533,4	2 313,4	3 191,5	781,1	1 616,9	2 443,5	3 351,9
w tym: koszty pracy	143,4	36,2	72,2	107,2	147,0	40,0	78,3	124,2	165,3	1 993,9	487,4	1 000,8	1 512,5	2 062,7	507,7	1 041,2	1 573,0	2 138,8
Rezerwy	228,9	45,4	88,1	141,9	198,3	52,0	105,2	216,9	385,5	545,8	89,9	219,2	391,0	759,6	147,0	303,5	480,8	715,2
w tym: rezerwy celowe	211,6	45,6	74,9	117,3	196,0	52,5	104,6	215,1	384,3	459,1	66,5	176,0	326,4	678,3	126,9	269,5	427,0	647,4
Wynik finansowy brutto	78,4	14,7	14,7	9,1	24,2	19,8	29,6	61,3	-114,3	798,2	299,2	568,9	814,7	882,3	271,9	506,1	739,4	872,2
Podatek dochodowy	27,5	0,9	4,4	5,0	19,3	7,4	11,5	23,4	10,6	217,8	62,1	127,4	195,1	253,3	69,0	132,0	194,7	248,3
Wynik finansowy netto	50,9	13,8	10,3	4,1	4,8	12,3	18,0	37,9	-124,8	580,4	237,1	441,6	619,6	629,0	202,8	374,1	544,7	623,9

Załącznik nr 4. Należności od sektora niefinansowego i samorządowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
Banki zrzeszające									
mln zł									
2016.12	13 208,3	11 348,1	605,3	6 268,6	1 023,8	1 624,0	1 784,2	42,1	1 860,3
2017.03	13 164,6	11 355,6	621,9	6 222,1	1 002,1	1 683,1	1 784,0	42,5	1 809,0
2017.06	13 153,6	11 395,6	621,0	6 262,7	954,6	1 709,7	1 804,6	43,1	1 758,0
2017.09	13 352,2	11 582,8	646,1	6 327,2	952,9	1 787,5	1 825,1	44,1	1 769,3
2017.12	13 684,9	11 410,9	598,3	6 197,3	937,4	1 824,3	1 810,6	43,0	2 274,0
2018.03	13 538,6	11 220,0	524,4	6 307,9	965,1	1 868,2	1 512,5	41,9	2 318,6
2018.06	13 104,3	11 221,4	486,9	6 307,1	960,5	1 925,1	1 505,0	36,8	1 882,9
2018.09	13 120,9	11 146,1	377,6	6 325,6	942,9	1 959,3	1 505,5	35,1	1 974,8
2018.09	13 462,3	10 830,8	347,3	6 061,0	931,6	1 990,7	1 467,2	33,0	2 631,5
struktura podmiotowa (%)									
2016.12	100,0	85,9	4,6	47,5	7,8	12,3	13,5	0,3	14,1
2017.03	100,0	86,3	4,7	47,3	7,6	12,8	13,6	0,3	13,7
2017.06	100,0	86,6	4,7	47,6	7,3	13,0	13,7	0,3	13,4
2017.09	100,0	86,7	4,8	47,4	7,1	13,4	13,7	0,3	13,3
2017.12	100,0	83,4	4,4	45,3	6,8	13,3	13,2	0,3	16,6
2018.03	100,0	82,9	3,9	46,6	7,1	13,8	11,2	0,3	17,1
2018.06	100,0	85,6	3,7	48,1	7,3	14,7	11,5	0,3	14,4
2018.09	100,0	84,9	2,9	48,2	7,2	14,9	11,5	0,3	15,1
2018.12	100,0	80,5	2,6	45,0	6,9	14,8	10,9	0,2	19,5
udział należności zagrożonych (%)									
2016.12	15,2	17,6	8,8	23,2	25,1	7,7	5,9	0,9	0,6
2017.03	15,3	17,7	8,7	23,5	25,2	7,8	6,0	0,9	0,2
2017.06	15,9	18,3	9,0	24,1	27,0	8,0	7,0	0,9	0,2
2017.09	15,6	17,9	8,7	23,3	28,7	6,8	8,2	0,9	0,2
2017.12	13,7	16,4	6,7	21,0	27,9	6,4	8,2	5,2	0,0
2018.03	18,2	22,0	6,5	29,0	33,7	7,5	8,4	21,4	0,0
2018.06	19,2	22,4	6,5	29,5	34,6	6,9	9,4	24,4	0,0
2018.09	19,7	23,2	10,7	31,1	30,7	6,5	10,2	21,8	0,0
2018.12	18,6	23,1	15,5	31,0	30,3	6,0	10,8	21,5	0,0

Załącznik nr 4. Należności od sektora niefinansowego i samorządowego w układzie podmiotowym

Data	Ogółem	Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	MSP	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne	Samorządy
					Banki spółdzielcze				
					mln zł				
2016.12	67 869,0	61 555,0	386,9	18 515,5	9 680,1	15 051,0	17 341,0	580,5	6 314,0
2017.03	68 436,6	62 296,1	377,3	18 606,2	9 880,6	15 381,3	17 477,0	573,7	6 140,5
2017.06	69 502,2	63 422,6	379,9	18 646,7	9 972,6	16 028,0	17 817,1	578,3	6 079,6
2017.09	70 501,4	64 353,9	411,4	18 749,2	10 015,1	16 535,0	18 037,0	606,2	6 147,4
2017.12	71 141,3	63 946,5	407,1	18 616,8	9 859,7	16 720,5	17 722,0	620,4	7 194,7
2018.03	72 070,8	64 777,2	538,2	19 218,2	9 590,4	16 966,7	17 859,2	604,5	7 293,6
2018.06	72 878,5	65 784,3	548,4	19 258,6	9 695,2	17 536,3	18 128,7	617,2	7 094,2
2018.09	73 922,1	66 373,5	386,0	19 267,3	9 817,1	18 001,9	18 265,1	636,1	7 548,6
2018.12	75 048,0	65 506,3	347,5	18 854,9	9 512,0	18 196,5	17 931,1	664,3	9 541,8
					struktura podmiotowa (%)				
2016.12	100,0	90,7	0,6	27,3	14,3	22,2	25,6	0,9	9,3
2017.03	100,0	91,0	0,6	27,2	14,4	22,5	25,5	0,8	9,0
2017.06	100,0	91,3	0,5	26,8	14,3	23,1	25,6	0,8	8,7
2017.09	100,0	91,3	0,6	26,6	14,2	23,5	25,6	0,9	8,7
2017.12	100,0	89,9	0,6	26,2	13,9	23,5	24,9	0,9	10,1
2018.03	100,0	89,9	0,7	26,7	13,3	23,5	24,8	0,8	10,1
2018.06	100,0	90,3	0,8	26,4	13,3	24,1	24,9	0,8	9,7
2018.09	100,0	89,8	0,5	26,1	13,3	24,4	24,7	0,9	10,2
2018.12	100,0	87,3	0,5	25,1	12,7	24,2	23,9	0,9	12,7
					udział należności zagrożonych (%)				
2016.12	7,1	7,8	6,9	15,1	10,7	3,7	2,1	2,4	0,1
2017.03	7,2	7,9	7,1	15,4	10,5	3,6	2,3	2,5	0,1
2017.06	7,1	7,8	7,1	15,6	10,2	3,5	2,3	2,4	0,1
2017.09	7,3	8,0	6,4	16,1	10,6	3,4	2,5	2,5	0,1
2017.12	7,7	8,5	7,7	17,4	11,2	3,4	2,8	1,8	0,0
2018.03	7,8	8,6	7,8	17,3	11,5	3,4	3,0	1,9	0,0
2018.06	7,9	8,8	7,7	17,6	11,8	3,4	3,1	2,8	0,0
2018.09	7,9	8,8	10,6	17,6	12,2	3,4	3,2	3,0	0,0
2018.12	7,9	9,0	13,2	18,1	12,7	3,3	3,4	2,6	0,0

Banki zrzeszające									
					mln zł				
	2016.12	2017.03	2017.06	2017.09	2017.12	2018.03	2018.06	2018.09	2018.12
Ogółem	29 563,5	29 865,8	28 446,2	29 190,5	32 486,6	31 255,0	30 828,6	30 705,1	32 800,6
depozyty bieżące	7 168,2	6 159,4	6 251,8	6 381,5	6 349,1	6 646,6	6 548,1	6 723,9	6 803,8
depozyty terminowe	22 395,3	23 706,4	22 194,4	22 809,0	26 137,5	24 608,4	24 280,4	23 981,2	25 996,8
Sektor finansowy	26 496,6	26 929,2	25 562,2	26 366,2	29 633,8	28 298,7	27 758,9	27 826,6	29 759,8
depozyty bieżące	5 115,5	4 101,7	4 151,8	4 298,1	4 266,5	4 507,4	4 324,7	4 677,8	4 700,1
depozyty terminowe	21 381,0	22 827,5	21 410,5	22 068,2	25 367,3	23 791,3	23 434,2	23 148,8	25 059,7
Sektor niefinansowy	2 837,8	2 733,2	2 687,1	2 676,4	2 704,4	2 760,6	2 878,9	2 683,0	2 873,9
depozyty bieżące	1 985,9	1 994,8	2 041,4	2 010,1	2 036,1	2 091,0	2 162,6	1 967,7	2 056,5
depozyty terminowe	851,9	738,4	645,7	666,4	668,3	669,6	716,3	715,3	817,4
w tym:									
przedsiębiorstwa	1 072,1	987,8	1 005,0	959,0	978,5	1 055,1	1 141,7	918,4	1 066,2
depozyty bieżące	588,1	597,9	636,1	570,4	590,6	654,4	704,1	484,9	560,5
depozyty terminowe	484,0	389,9	369,0	388,5	387,9	400,7	437,6	433,5	505,6
gospodarstwa domowe	1 576,1	1 555,0	1 473,7	1 480,6	1 485,2	1 518,1	1 537,8	1 546,2	1 606,7
depozyty bieżące	1 301,4	1 291,6	1 285,2	1 293,9	1 298,7	1 323,3	1 338,9	1 346,0	1 382,3
depozyty terminowe	274,7	263,4	188,5	186,7	186,5	194,8	198,9	200,2	224,4
w tym:									
osoby prywatne	1 327,4	1 338,6	1 265,0	1 260,8	1 238,7	1 279,5	1 299,5	1 293,1	1 320,3
depozyty bieżące	1 112,4	1 124,7	1 121,4	1 118,0	1 100,5	1 138,5	1 158,2	1 156,7	1 177,8
depozyty term.	215,0	213,9	143,6	142,8	138,1	141,0	141,3	136,4	142,5
Sektor budżetowy	229,1	203,4	196,8	147,8	148,3	195,7	190,8	195,5	167,0
depozyty bieżące	66,7	62,9	58,6	73,3	46,4	48,2	60,8	78,5	47,2
depozyty terminowe	162,4	140,5	138,2	74,5	101,9	147,5	130,0	117,1	119,7
Banki spółdzielcze									
Ogółem	106 012,8	107 690,3	108 075,2	109 624,9	115 218,6	115 956,5	116 564,7	117 503,4	123 153,5
depozyty bieżące	56 063,7	55 024,6	55 365,4	56 912,0	63 474,9	61 901,5	62 819,2	63 881,1	69 901,2
depozyty terminowe	49 949,1	52 665,6	52 709,7	52 712,9	51 743,7	54 055,0	53 745,5	53 622,3	53 252,2
Sektor finansowy	309,6	249,5	232,5	195,0	176,4	125,6	147,4	115,9	123,2
depozyty bieżące	43,2	39,6	36,2	33,7	35,4	34,0	28,9	24,3	32,2
depozyty terminowe	266,4	209,9	196,2	161,3	141,0	91,6	118,5	91,7	91,1
Sektor niefinansowy	96 734,8	97 164,5	97 681,9	98 906,0	105 314,1	105 287,3	105 992,0	107 241,5	113 639,1
depozyty bieżące	48 300,2	47 895,4	48 348,4	49 404,9	55 124,6	54 337,0	55 219,2	56 123,4	61 654,0
depozyty terminowe	48 434,6	49 269,1	49 333,5	49 501,1	50 189,5	50 950,3	50 772,7	51 118,0	51 985,1
w tym:									
przedsiębiorstwa	7 756,6	7 259,6	7 291,5	7 613,8	8 601,2	8 009,9	8 367,3	8 667,9	9 939,3
depozyty bieżące	4 408,8	3 920,1	4 083,7	4 403,2	5 460,7	4 712,3	5 132,5	5 353,6	6 470,7
depozyty terminowe	3 347,8	3 339,6	3 207,8	3 210,6	3 140,5	3 297,6	3 234,8	3 314,3	3 468,6
gospodarstwa domowe	86 138,0	86 883,9	87 239,1	87 985,3	93 650,8	94 199,5	94 386,0	95 174,6	100 572,3
depozyty bieżące	42 023,8	41 959,9	42 111,6	42 737,8	47 624,2	47 470,2	47 760,9	48 300,2	52 964,1
depozyty terminowe	44 114,2	44 924,0	45 127,5	45 247,5	46 026,6	46 729,3	46 625,1	46 874,4	47 608,2
w tym:									
osoby prywatne	69 443,6	71 289,3	71 987,3	72 598,1	75 028,7	76 872,6	77 403,2	78 348,4	80 618,9
depozyty bieżące	26 135,4	27 179,3	27 678,0	28 152,4	29 829,3	31 015,1	31 639,7	32 327,2	33 923,9
depozyty term.	43 308,2	44 110,0	44 309,3	44 445,6	45 199,4	45 857,5	45 763,5	46 021,2	46 695,0
Sektor budżetowy	8 968,4	10 276,3	10 160,8	10 523,9	9 728,0	10 543,6	10 425,3	10 146,0	9 391,2
depozyty bieżące	7 720,3	7 089,6	6 980,9	7 473,4	8 314,8	7 530,6	7 571,0	7 733,4	8 215,1
depozyty terminowe	1 248,1	3 186,7	3 180,0	3 050,5	1 413,2	3 013,1	2 854,3	2 412,6	1 176,0